

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

443. Christophori Volckmani. Liber Amicorum.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Nr. 443.

VIII.

XIX.

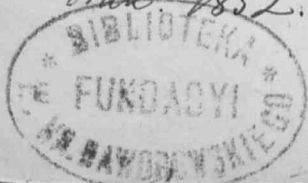
VIII B 21

I

Christophori
V o l c k m a n i.

Liber
Amicorum.

Wszystko sowne wypisy gre-
ckie i łacińskie zpodpi-
sami własno rękopi-
sami literatów niemieckich i
szlachty między latami
1589 — 1657. Niektó-
rzy z nich zostawili się pi-
rem. Kupiony wshop. w
Wiedniu 1846. Ob. kat.
mojej bibliot. w Lwowie
druk. 1852. na str. 53.

M. W.

Arte alter Logiturus Catuq; dicit
naudit Criticus, Bono Asteriscis,
Arū, Stigmatēq; utihis libello.
rajasq; aut Latias legat Camoenas,
gre dissociabilis Camoenis.

Sed hunc quē memorem? Aureāne dignū
orgiam Statua? Herculemne Gallis
ignūm? En tenui velut Catona
linguae aures trahit ipse colligatas,
n, Virūm ut tenet ille Concionem,
psi dulcior (Ecce) melle rivus
Vo ore ut fluit, Audientiamq;
A sibi facit, utq; **Dicit** Arte?

Hic Auro est Eques et Poeta Laure
aurū, quam Caries sūsque putris
mora morsibus irritis petesunt.

Caput tibi, Circulum, Catūmq;
atantūm Cytharae precesq; blanda

Cordi semper. Et dato sub auras
Riserunt Salis sub sula sorores,
Et suo ambrosio sinu educarunt
Inter Nectaris et bonos odores,
Inter lactedas suas mamillas
Inter turgidas suas papillas
Paverunt liquido sapore, puro
Tuo, Lactemero, seroq; puto.

ic NATURAE adytum frequentat
Omniparens per Universum
Et meditetur, ipse norit.

Tu ram Ingenio moves rotas
At polium unum sistis, atq; Solem
DE boni! mea, is in orbe.
Mox alis gemini, hanc ad a
Ingentem usq; pe, rulas Oly
Hunc Fasti, oriceq; sic,
Inde haud Attalici, et moveri
Pomus Conditioni, P. Regum,
Ne semper-puer c. et Solom.

Non mihi si lingue ceterum sint oraj centum

Exprimere valed, comoda guta ferat:

omoda guta ferat, sibi conciliare favore

Doctore, Et magna dexteritate virum.

Quocirca merito libros sibi docta Juuety

Conficit, ut teneant nomina clara virum

Illorumq; manum monumentis undiq; die

Insigni inserto, cernere quisq; gat.

Vivit adhuc Christy Sursum Licet

atq; deorsum

Omnia per fraudes Oris & Orbs

agat.

Christophoro Volekma Lignu

Vistiberga, hinc sibi libellu

comparavit 15 Octobris

15589.

Alberti Voiti Borussii 3

PHALAEVCVS

In hujus et similitum libro
rum Quidam vñ usum
modulatus.

Quoi paro lepidum novum libellum
Huine, quem purpura delicata velat
quem clarat titulis superbus index,
Auro et artificum manu positum,
Et cedro unicum et amaraeo perenni

Illustres amma, sacrao Vobis
Orandum ulterius, benigniterq;
Arandum calamoq; Sepiaque
Furruhis aciebus, et nigellis
Cadmī Naupliadaq; fibibus.

Vobis, quos oculo queam arbitrari
Semper, et digito notare, et usq;
Circumferre animis, memorq; fanit.

Mith

Mihi, en, grandis hic est Patronus
et me
cultis nominibus tibi obligavit.

Ille est os Superis, poloq; sancta
plantat germina, nonq; in astra ducit.

Hic consulta Patrum atq; iura tradit
Patri consilij auctor est fidelis,
Oraculum domus eius existat Urbi,
existat Regibus, anxio et Clienti.

Usus pulcher Apollo huic Medendi
donat, ut revocare ab Orto ad auras
ethæo impositos queat phaselo.
vir bonus, Medicus bonus, benignus,
dignus, qui reliquis honore certet,
in qua Mœnomidae fides habenda.

Hic vero Logicam docens acutam
Quidvis Invenit arte Judicatq;
Et Deum Funiculum polo reducit.

4
flum moribus imbuisse Rectis
totum videas, Bonumq; summum
Scrutari, atq; Hominum Beatitatem
Virtutum posuisse in actione.

Ille Dulcis amicus Sodalis
hunc vixit, fuit: Hic et est eritq;
Italiam Superi benigniores
Pona parcaq; prorogabit animum.
Terra sit levis illi: At hunc benigni
ra sites diu iubeant, vigere;
unc alma mihi luce cariorum
Musa Conciliant boniq; mores.
tunc, dum vixero, tantum amabo quantum
vix suum Pylades Orestem amavit.

A mulari igitur subinde ego vos
Quos mi forte Imitari negatur,
Quantum a me fieri potest, studebo.
Velut Scipio Cui tamen licebit
Magnis Composuisse parva? Venus
tegor Romulum solebat altas
Lajorum statuas, virum Colossos,

Et patrum momenta contueri,
Ut flammis facinus patrandi inausum
Inde concepiens, daret paterna.
Aut cui nempe Themistocles requibat
Somnos carpere, dum subinde Magni
Clara Miltiadis tropaea nocte
Exultanti animo redanduaarent.
Hic usus prior est mei libelli.

Nunc tersa rogo scriptione Gnomas,
Et iocos date mi Galis Latini,
Galis Mopsop u lepore sine fos:
Quos et Memofynae sinu reponam,
Et Cordis thalamo fovebo, rursum ut
Possim haec promere, ubi usus e, diserte.
Idcirco iuvenes enim Piorum
Vatum ediscimus aureas querellas,
Ut maturi animo viri ipsi et Anno
Faci, in ocio et in negotio, Imo
Cardine, ambiguaq, sorte rerum,
Ad summam, In loco eis que amias u

5
Salvete o animae Eruditiones
Quibus Corda polivit ipsa Pallas,
Et me si MERUI, aut MEREBOR unquam
(Augustus velut Imperator olim
Commendare suos Bonis solebat.)
Amate, atq; foveete, m̄ favete,
Bene et dicitis: vivite ac valete.
Nam si nom MERUI, aut merebor unquā
Tamen, quod facio, bonos vicissim
Ut vobis bene sit, Deos precabor.
Sic, quod non Meritis quoq; et Labore
Compensare Volo precē atq; Amore.

Miscellanea,
A Godofredo Gebanero Juniori

Capitulum Collecta. 1654. A. 5. d. Aug.
Ita comparatum esse videmus in hoc terrarum
orbe, ut ea quae spectatissime florent, celerime mar-
cescant sicutianis instar herbae, cuius ortum et interitum
invola aeterno, cum repente nascatur, repente dena-
scatur.

Ingratissimus bipedum forem, si ea vel oblivione
obvium paterer, vel predicare nollem: cum tanta sint
ut michi dixerim, quicquid de his dixerim. Scriptis
est hoc Carmen, non ut muneris, sed ut testimonii et spolio-
rum gratia mentis: quam totam meritis vestris devo-

Qui se in hanc lucem produxit, duxit, instruxit,
profecit, exerxit, is se porro ducat, instruat, proficet,
exerbat. Surgentem erigat, euntem dirigat, cubantem
excipiat, et vota tua tempus longum aditum non
obstante Climatetico.

O felices! qui quam celerime perveniunt ad portam
Caeli, portam, et in beatam illam aeternitatem
in qua est dispectus simul et despectus omnium rerum
pervenarum, et ubi tuto licet dicere,

spem, vota, timorem
Compositus, placido sine relinquo alijs

Timio et ego, et a Bono illo DEO tibi vultudinem
inferim firmam, mihi suam benivolentiam asposco.
Anno DES-ROMANIS. 1627. Qui se honorat
Martianus Buller

Collidiana esse addiscenda, Lucerna illa Junii
Paulus in l. v. de libertat. legat. admonet.

Non tantum par est nocturnâ versare manu,
versare diurna sapientum libros, verum etiam usu
auectat necesse est.

Valde familiariter poëtis, quos philosophorum
corruptores Plato modo sapientia patres ac dulces; mox
Deorum interpretes: modo Deorum filios vocat, olim
utebantur imperatores. *Qd. sic utebat Augustus Virgilio et Horatio*

Memorable est et hujus loci quasi proprium, quod
aliquando Augustum adiecit Thaccenas, et inter Horatium
et Virgilium confidere medium inuenit. Quod
cum vidisset, interrogavit, ecquid aperet? caesarea Majestas
immemor: illi festivo admodum jocans respondit:
HIC SEDEO INTER LACHRYMAS ET SUSPIRIA. Per lachry-
mas innuere voluit Horatii ophthalmiam: per suspiria vero
Virgilii melancholiam.

De vera Valetudinis Bono.

Inter omnia bona, quibus humanum genus à caelesti
lumine affatim cumulatur, nullum est, si ab animi viciis
disceperis, quod vel nobilitate majus, vel usu praestanti-
us, quam bona valetudo. Haec namque vel particula ipsius
felicitatis, vel saltem conditio quaedam est: sine
quâ vita beata esse ac frui esse non potest.
Et neglecta, ut Hippocrates scripsit, nulla est
ceterarum rerum voluptas.

X
Felix cui dederit modiciora commo-
da vite
ipse deus, verbi noticiamq̄ sui.

Matthæus Rhodfacius
exfordiæ templi Regii
Latinum Sigronius et
cöoperarius in vltima
domi i. c. h. m.
scribabit 7. die
maj mensis,
mō m. d. xc.

13. De beate quodam defuncto
cepit illum. (verba sunt Seneca, si non oris, at
sensus fore Britanni) magna est aeterna pax; non paupertas
metu, non divitiarum cura, non libidinis per vom-
capitis stimulis ince sortur, non invidia felicitatis
mae tangitur, nec sua premitur: nec conviciis quidem
ullis veraciter dicitur: nulla publica
clades afficitur, nulla virgata: non sollicita futuri
pendet ex eventu semper in deteriora dependenti.

Oratio in iurisdictione. Gg. 1. Iohannis Haidomi C. 1.
Te Christe invictissime, qui cæcæ claustra rupisti; Saba-
nam hincrupisti; omnem ei potentiam eripisti; mortem p. mortem
aborsisti; et effoves nos ad illud trutinæ verum deponisti;
obsecramus, ne confilia hostium Ecclæ hinc confundere de hinc
pacemq. reducere instatissimam tardare velis.

Sic nos: postverbi sic qui nos cum sequetur
Tangemus laudes semp in omne tibi.

17. De Diaboli sapientia
Diabolus in animas perit fraudulenter, violentor, indefinenter

18.
Nec cum illis facimus, qui non erube sunt et esse,
et videt attendiores in tractandis Gentilium Poëtis, quam
in sanctis Prophetis; frequentiores in legendis et audien-
dis Comœdiis, q. in Evangelis; exercitiores in arte Xalor-
nis, quam in lectione Pauli; alacriores ad hiram Hæci,
q. ad præcepta Regum sapientissimi, de quo ~~quo~~ xx. Junius
suo jam tempore conquesti sunt. (S. auct. M. Valentinus
X. in West. in Anst.)

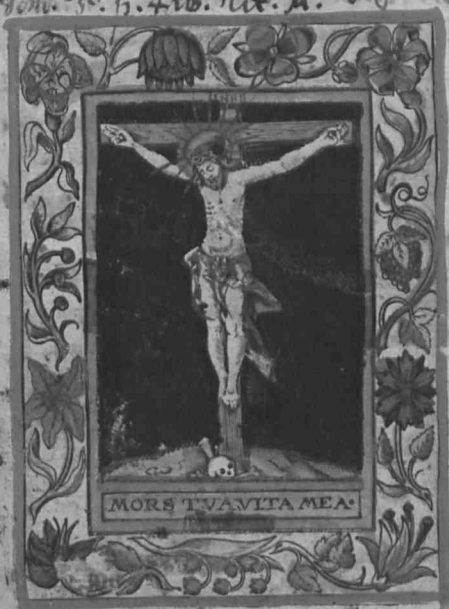
19
Encomium pie Patronæ cujusdam pie

de Synthe. Gregor. Franc. SS. 15. D.
Æquavit humilitate Saram, verecundia Rebeccam
Susannam castitate, Raabelem frugalitate, Hannam
pietate, Tabitham elemosinarum largitate, Lydian
et Mariam Lazari sororem attentam verbi divini au-
sultatione, Martam circumsperta rei domesticæ au-
ministratione, Esteram prudentia, has de hinc oes
numerosa et oppione gravata sobole: duodecim enim
liberorum mater, et totidem nepotum ac neptium
avia facta est.

20
De Summo Bono.

Summum bonum ^{in intellectu} assensu Philosophus esse sapien-
 am, ut Boetius de Consolationibus et Evagrius in libro 10.
 Ethic. cap. 7. et lib. 7. politic. cap. 1. quo spectat illud Pla-
 nis Epictetus in libro 1. cap. 1. *ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ἡμετέρας ἡμετέρας*
τυχεῖν, in Eutychy demo, pag. 195. et Sophoclis. τῶν
ἰσχυρῶν ἐὼν εὐδαιμόνιος πλεονεχέων ἡμετέρας. id est, sapere et
 caritativitatem est precipuum, in Antig. p. 1445. Sed
 summum bonum hominis civilis, sicut in civili hac son-
 etate considerati. Donaldson. l. d. Hic incidit Potius
 illa nobilis, inter scriptores Ethicos valde celebrata
 titulus non inveniunda. AN HOMO IN VITA HAC SUMMUM
 CUIUS BONUM ASSERERE POSSIT? Negat Atheniensis
 Philosophus, qui neminem, priusquam ad obitum perven-
 iret beatum appellandum esse, Crates respondebat ap-
 terod. lib. 1. c. 32. §. 2. & c. 86. Lucian. in Charonte p. 14
 2. Auson. in Lud. Sap. v. 102. Stobae. serm. 103. Clemens
 Alexand. lib. 6. Aromat. p. 449. et cum illo Euripides,
ἢ εὐδαιμόνιος ἢ ἡδονὴν ἄνευ τῆς ψυχῆς ἡμετέρας
ἄνθρωπος. Ex felicibus neminem existimare beatum ante
ante mortem, in Trojad. v. 509. quod Scaliger ita expressit:
 Nemo ante obitum quilibet miser esse nec beatus
 Vita ultima mors regula, vespere ut dicitur. lib. 3.
 Epidorp. praec. 134. Nos vero affirmamus, rationibus sat
 ponderosis, quarum summi de summi potest a destructione
 qualitas est, a qua denominamur quales Arist. lib.
 Categor. c. de qualitate, ergo et homo a felicitate
 cuius dicitur potest. Donaldson. lib. 1. c. 2. pag. 18. 2. a
 causa essentiae. Posita causa nominatur effectus
 quod causa ob quam aliquis est beatus, diffinitio
 ut videtur virtutis actio positus ante mortem

motus est summum bonum, aut corporis eius, aut
 omni. Sed. Annon corporis, id quod probatur a defectu
 visitorum, infra enumeratorum. Nam. 1. non est
 um osceior, siquidem non soli homini est proprium,
 cum v. his commune, Seneca, de vita beata, c. 9.
 to in fine Philobi, nam et huius felicitas in sagina
 poris subsistit, et loqu. Crisost. serm. 1. de provid.
 fine. Tom. 5. p. 11. Tit. A.

Non Desoy. Num enim illud eorum inuitabing
 vel ois actiones divinas impedit? istud ne d. Theop.
 vel ipsi maxime exosum est? Clemens. Alexand.
 phytarum vocat serpentem subrepentem, ois
 illud estay ydoy etis yasie etisba
 yasysis vlas peganey, in almonite all
 utos 4. 55. Etian. lob. 5. de anm. cap. 40.

Virtus enim in vita exerceatur, non post funera:
mortui non agunt, sed vivere desinunt, cum non
nulla sit actio. Scalig. de. Neq. tollit hanc felicitatem
fortuna instantia. Est n. Virtutibus Terentius
Arist. lib. a. Et sic. c. s. in utraq. fortuna q. p. a. s.
secunda providus, in adversa patiens, in sta-
pulis qui firmam habet basin, neq. facile pro-
loco moveri; aulo, quod virtus, in adversis ex-
pat magis; et illustrior fiat. Symmach. lib. g.
non secus ac aromata longa lateq. odorem em-
si teras, ut eleganter monet Seneca ille Dele-
lib. a. de constant. c. g. et Seneca: Virtutem incit.
quicquid infestat. Epist. 75. & de prudent. c. 4.

Et.

Voluptas & Voluptuarii. ad S. Bonif.

Hos eleganter describit Chastipinensis ill-
Presb. ter, quod illorum Deus venter, pulmo
templum, aquiliculus altare, coquus sacerdos
ut. q. tra. Psychicos. cap. 16. tom. 8. pag. 183. lib. A.
& ep. horum numero, fuit Epicurus voluptati-
Magister, ut eum vocat Seneca ep. 33. qui in
le sine sempiterno fertur. Equidem ignoro quid
summo Bono statuam, si tollam voluptates.
Sardanapalus ipsemet sibi haec verba lapsus
insule suam inscribi curavit: Ede, bibe, ludere, ca-
neq. somitu isto digna, ut dicantur appi-
Aristobulo refert Alden. lib. 8. c. 3. pag. 3
lib. 2. c. 12. p. 170. Verum horum opinio fal-
id veritatis frutinam appensa, q. sistere mi-
roret. Nam duplicem voluptatem esse, animi nec
& corporis ex Arist. l. 7. Et sic. c. ult. liquet, ergo

Oratio Ioannis Hnis
in carcere. 10

Ô pijsime CHRISSTE, trahere
nos debiles post TE: Da fortissimum
spiritum, ut sit promptus: Et si caro
sit infirma, tua gratia nos protegat
& mediet, & signetur nos. Quia
sine gratia TE nihil possumus
facere: & praesertim, propter te ad mortem
ire: Da spiritum promptum, cor
impavidum, fidem rectam, spem
firmam, caritatem perfectam, ut pro
te exponamus patientissimam vitam
nostram, Amen

Idem in Articulis.

DEVS praedestinatum vult habere prope-
riam beatitudinem. Praedestinati non
excidunt gratia. Habent enim radi-
calem gratiam, etiam si ad tempus
priventur fluente gratia

Idem lib. De summa Antichristi.

Maior est omnis iniquitas fidelis,
quam infidelis: Maior Iudaei quam
gentilis, maior Christiani quam quondam
Iudaei:

Melchior Wedman
pastor Mercatorum aedis
Erfurd. VII. Maij.

philip. milans.

sæpe etiam de salutaria imitatorum
rogitans illud Tertulliani nisi ex
alijs venio. Si apud Deum deposuerit
vix injuriam, ipse alter ep: si
deum non resistit alter ep: si deus
medicus ep: si mortem resistit
alter ep. Hoc diuina congratula
tione diuinitus consolationibus
p̄p̄i honorat, quas in suis quas
etiam in suis cogitat.

M. Casper Tendanus
pater Prædicatorum
adis Erfard.

7. May
1590.

^{14.} Promodo viuendum.

Omnia vitæ tempus animiq; studium, non in vitis, sed
in virtute ponere debemus.

^{15.} Exempli generationis Magnificatus.

Multi, diuinos olim consecrarunt Principibus suis Honores,
quod à celesti satione originem habere se jacti Parent; uti Herodotus
de Peysens à Jove profectum genus prædicabat; Helena, oritur
de Luna prolapsa; Plato, sumptam à Virgine matre originem
se Græci, suorum laudum ridiculi ebrucinatores, à Deificatione
apud Græcos. Sed orationem de ortu diuino Generationem, q; nihil
in se continet.

Augustinus eandem nominat dulce ararum, et amarum
ulcedinem, ferm. sxx. de Temperant. 4. Epidorus Pelus
ta, septuaginta malorum radicem, Cyprius: Fontem
malorum et genericem. Plato nihil in rebus est
11. Non est bonum dubitare. Nihil enim citius evanescit,
quam voluptas. hinc Senec. epist. 43. Nunciat ut Absit ergo
an corporis voluptatem pro summo bono habere. Reg.

11. **AXIMS**, quia nullus effectus de causa in
su recto predicari potest.

22. **Bona fama** hinc plinius

Bonam famam Aristoteles inter adjuncta summi boni
refert. lib. 1. Met. quia nemo sapiens hanc facile negligit
tunc illa apud Plautum: Si bonam mihi servasse famam
et ero dives. in Mostell. Aeschylus eandem opum
primo loco pponit. Terent. Heudofus salut. op.
Summ. orat. 1. de Imper. Heudof. humanit. p. 148.
Plinius ipsi vitae, lib. 9. ep. 3.

23. **ARS Poetica.**

Hae adulescentiam alit: serenitatem oblectat:
res secundas ornat: adversis perfugium ac solatium
praebet: delectat domi: non impedit foris: per
noctat nobiscum: peregrinatur: rusticatur.
Hae nihil aliud est, quam ex omnium disciplinarum
deliciis ac medullis condita placenta, ut qua
phice eam describit Erasmus. (lib. 2. Eclogiarum)
Hae est prima illa philosophia, quae ab ineun-
te nos aetate, ad bene vivendi rationem
adducit: quae mores; quae affectiones educat
quae res oerendas cum incurritate pugnet
iuxta illud Horatii: Aut pleserdivit aut de
cedare poete

in minus oia vergunt ad interitum: tam oes vita humi-
 us laborant: tantas sibi vires sumit impietas sup-
 a Deum. sum oia boes: Tanto tunc solurim pulio
 grant Veneris et faonoris: Tam treme oculis
 his et poculis indulgent: tot et partib se maculant
 his et flagitiis.

Descriptio Xeronis Impatoris.

Omnes vincit turpitudine, audacia et horrenis
 sceleribz XERO, homo ille spurcissimus, facinorosus,
 non bipedum solum, sed etiam quadrupedum
 punitu: quale ego monstrum in terris fuisse
 dudum horribile nullum puto, sum ex gravius
 versisq inter se pugnantibz natura studiis,
 impudicitatibz conflatum: Hic inter Ganeones
 scorta nihil saltavit: hic pueros inoemios et
 pueri pucloris supravit: hic puerum cum dum
 muliebri vestitu ornatum p uxore habuit: hic se
 mulierem fingens Doripsona liberto mariti locopus
 navit: Hic solurimarum mulierum pudicitiam eggru-
 navit: Hic cum virgine vestale gubuit: Hic cum
 sa matre, horrendum dictu, incestam confra-
 uadinem habuit, illamq cum duobz uxoribus
 avidis Octavia et Poppaea interficiendam
 navit, q ceptorem optime meritum Senicam
 necis copis interemit. O impudentiam!
 impudentiamne dicam, an scelus nefarium,
 hominem non hominem, sed bestiam
 inmanissimam, ferocissimam, fruentissimam, qua
 sol nihil unquam vidit indignius! Hanc
 Xero in coeno libidinum porcorum

istay te volutare, tantam rabiem in matre
in uxores, in Praeceptorem Exerceve oportuit? No
le pudor à furpitudine, metus à periculo, va
à furore et insaniam revocare potuit? Ad con
pudorem cum pudicitia perdidisti? Quae
ita sese (s. et admonitio) subeant, merito et
nos à libidinum voluptate, infamia et membra
sinistra retrahat. Ad castitatem autem aios
nominis celebritas, et fama, quae casti florunt
petua nos influmet. Haec in vultu pulcherrima
Haec (Laus castitatis) famam immortalis
mendat: Haec puritudo suae splendore
etiam invito quosq in amorem sui et admiracionem
Ex hac virtute multi sibi perpetuam laudem
compararunt, et celeberrimam sui apud posteritatem
memoriam reliquerunt. Sed exempla, quae
haec redidantur expectare vos video: Eorum
ut hac in parte vobis satisfaciam pauca pauca
subjiciam verbis. Quid magnificentius, quod splendor
de Josepho, qui in ore dium pius et recte sentiens
quotidie versatur, dicere possunt posteris, quod
severissime voluptates abstulerit. Et ejus casti
simam mentem, ut per Potipharis variis (idem illi
bris minusq oppugnabat, sed non expugnabatur
et etiam in carcere trudi et in capitis disci
mine versari maluit castè videndo: qui
scortando bene gratificari, ad honores exebit,
cor suum templum Spiritu S. et domicilio

vere. Nulla etiam obitio unquam obsequit
des Susanna, quam nec voluptatum illecebre
cupiditatum flamma, nec libidinum faces
factare poterunt et. Ob oculos etiam volu
nise et snicos saniores, qui virtute, glaudie, qui
mitate nos Christianos superant. et
Supero Apr. et Prodeat mihi etiam poveritas et
deat timo clea vivo a fissa et. Prodeat generi
sanguinis femina Lucetia

254
Nos vivimo in Romuli fide qua malis semper major
iuxta Cie. et. Vir possibile hinc videt omnes Reip. nares
et Romuli posse: Non cuncta Cleantis sunt perspicenda specul
Crotolae lance singula telvanda: Quis sic in hinc
andrimus Orit alleb fat ladden in Gölgen Dueden, ulind
8 Duden in quidignis nimmumudo Romm. G. G. L. A. in G. in. st
Assit ut hominem de schola fingamus, qui ferulam pro
gestat. Item p. 49.

27
Cui Praceptor de h. s. scriptu, ut librum deo
pinto ganguen Landro, Cui suas fortunas in gremium
die Respub. nuntius sui Junius hinc, Simpliciter hinc in
stituiver. Virtutem ulind, fat hinc delius Torus aut sic
Ladun: sanderu deo qu' fater ind Gölgluff. M. p. f. f. f. f.
tis gremium. Loris. c. 1. edit. yem. c. 1. ex G. in hinc
de hinc. In hinc. eos namq si male institunt et erudiunt,
tum liberis, verum etiam Reipub. injuriam faciunt. Lic. autor in ver.

28
Nostro Soc. pluribus saeculo vari; hincig' Macreates hinc
m magna pars dor' abg' hinc cura Eo. debeant, alios partem inu
hinc, partem criticis Republica negociis, y' adsovertit
hinc naldur occupati sunt. (a corio in G. in. lib. Cie. et. G.)

#

Nitaribus scribit vobis Iohannes Silla
 fore, dasz wir hiezu ein Bittschreiben
 von gewissem, so hat er doch allerzeit ein
 bitterns Apollinis in seinem Wesen
 wolden wir in gewissem Bittschreiben
 geschicket.

#

Flaminiis.

Quam fera flamma tuos Hiero-
nymus pascitur artus,

Religio sanctas dilaniata co-
mas

Fleunt, et o dixi, crudelis
parcite flamma:

Parcite, sum ista insara nostra
rogo.

Scriptum manu Michaelis
Reichardj, 16 Ja-
nuary Ao 1590.

Mens respondebat veraci con
soma lingue

Et par affectus cordis Ovis ut
Bonon. extra port.
S. S. S. S.

Quicquid edis quodcumque bibis, mo
riamini oportet,
ut inde vita suppetat.

Et nos ex Christi quod vitam morte
petamus

Philosophe rides impie.

Iberarchus von Weyher
scribentat xiv
xv

17
Cyprianus.

Consiliorum gubernaculum
optimum Lex divina;
Sépe xi Ségs.

N. RUSNERUS D.
Jend. Octo 10 XC.
111. Non. Maij.

Desid. Erasmi. Rotterdam.

Sicine mors crudelis, & inuida paripis
 orbi,

Vhiscum Zafium, deus admirabile tantis

Cæsari simul & patri (pauissima dixi)

Tuo doctrina totius, & artis honesta

Chrysimum, ac mundum complectam?

ring ab ore

Manabat sermo vel melle suauior omni.

Quid mirum collendem summum pietatis

amorem,

Et mentem caelo dignam, q̄ iam illa soluta

Corporis inuolucris fruitis sine fine

brata p

Col. Oxoniensis P̄sbia in v. o.

Academia Lips. hoc Ep̄o lecto

scribat die 2. M. Maij

Anno Chri 1590.

Imperator Justinianus
in prefatione Justitiani

liberum Imp.

Imperatorem majestatem non solum armis
decoratam, sed et legibus oportet esse arma-
tam, ut utrumque temporis, et bellorum, et
pacis, recte possit gubernari.

Weighardus Lib. 2
Promissus scripsit Witte
Cergasona Martyr. 1600

J 5

Plautus in Amphit.

Virgus præmiū optimū, virtū om-
nibus arte et opore, libertas, salus, vita
Res, parentes, patria et cognati ^{liberantur}
Virgus omnia in se habet, omnia ad sum-
mū ^{servantur} gloriā penē & virtus.

Sigfridus L.B. à P^{ro}
milly scripsit Witte
berge 30 Martij 1708.

j 57. 90.

Nihil tam agere fero, quam bonum
ingenium, ubi inuitam difficilem
conclusum est.

Confide recte agens.

Joachim a Schackn,
Baro Junior, R. Titig.
Scipsi Witeb. 18 Maj.

Vna salus, Servire Deo
Sunt cetera fraudes.

Georgius Leopoldus a Lan-
dan L. Baro scrips.
hæc fene 8 May
Anno M. D. XC.

Regina Virtutum Pietas
Sicut Dicit, sicut rest. sicut me mandt,
D. D. W.

Hartmannus a Landau &
B. Austriacus scribebat
Anno 90. fene.

Verg. lib. 10. Aeneid.

Famam extendere factis
Hoc virtutis opus.

Sebastianus à Rotenburg
scribat Wittebergae 30.
Martij anno 1590

Integritas rectius fidem me
tye gubernem

Cic.

Mors terribilis est ijs cum
quorum vita oia suspitione
non ijs quorum virtus emendat
nequit

In perpetuum amicitia
filicium seniorum id
Balthasar Amstel
Olavie & filij Jo gar

F. utripides inquit.
 Ομνία ἔτερος τ' ἔραθ,
 καὶ πάντων βροτοῖσι
 Ζῆφρεταρ δὶ δαμοναδο.

Scripsit D. Ambro
 sius Reudmannus

Anno d. Maji
 Anno Reformationis

1590.

Scopus vite
christus

Suo Volckman
Junktebat Man
gans Breyt. 1590
calend August

†
 Ergo Lūtherus obit, Christi
 sine felle, Satelles. ♪

Fallor? an hanc similem
 secla futūra, ferens

Mundus Inhiat Honoribū
 Grandisonis. ♪

Quæsitus toties, toties tibi Roma petitus,
 Ego per Christum vivo Lutheri adhuc.
 Una mihi spes est, qua non fraudabor IESVS,
 Hunc mihi dum teneam perfida Roma cave.

Augustus Lysius D.
 Nov. An. 89.
 Insigne scribatur

Plus sçait en capite copernicus
vna q̄m in quinquaginta
libris Aristoteles.

Jordanus Brunus
Nolanus Syphilis
p^a May. 1590

M. Lūtherūs in pri-
tor operū sūorū.

Philippūs melancthon à Princi-
pe Friderico vocatūs hūc fūerat
ad docendas græcas literas, hāud
dubie ut haberem sociūm laboris in
Theologia. Nam quid operatūs sit
Dominūs per hoc organū, non in
literis tantū, sed et in Theologia,
satis testantūr eius opera, etiamsi
irascatūr Sathan et omnes Sgūa-
moe eius.

Vincit Patientia Dūrūm

Urbanūs Piertūs D.
scripsit Wittebergæ
22. Martij. aō. 1590.

Quod 205. 14. filij Dei
confirmat, credentes
in ipsum patre opa
facturos q̄ ipse, & q̄do
his maiora: idq̄ in
professionis eſt ad
patre e ſortē mortis &
Reſurrectionis eſt facturos.
Eius uirum exemplū
m̄ Lurſorius: q̄ p̄
miserantior fact̄ per
eſt gratia & potētia
q̄ ſi nullo mortis
excitasset & populus
Verū talia & his ſimilia
miracula in aſſiduitate,
hinc uſq̄ carnis raritate
vileſcunt & indies magis
exciteſcent, ſatanaq̄
preſtigis oboleſcent.
Fuxit dñs ut nos omnes
videntes ſc̄e

Zoban. Olearius S. Theol. D.
Erlor. Hall. Paſtor J.
1699. 12. Maii.

Si Christum bene scis scire est si vera
 nescis.

Si Christum nescis nihil est si vera di-
 scis.

M. Iodorus Algesheimus Rector Vimmer-
 sitat: Erfordiana scribat
 Erfordia Non: Maij 20 1590

Augustinus de Trinitate Cap. 13

Talis erat illa susceptio, quæ Deum
hominem faceret, et hominem
Deum.

M Michael Feringius,
Pastor Ecclesie Halensis
ad S. Mauricium.

Ao. 1590. // May.

Fischer.

Sapientia de gente prior,
 maiore Lutheri,
 Nemo fuit, nec
 par, nec prior ullis erit
 Qui Christo credit, non
 oderit ille Lutherum;
 Nam Christi causam
 & verba Lutheri
 agit.

Samuel Fischerus,
 Theologiae Doctor,
 & professor, Jenae
 s. 6 Maj, Anno
 .xc.

De Divi Lutheri
Scriptis.

Cui Divi divina placent monumenta
LUTHERI.

Is multum in sacris se didicisse sciat.
Cui non scripta placent Sancti sacra
LUTHERI.

Ille parum in sacris se didicisse sciat.
Maior inest magno sapientia, crede,
LUTHERO.

Censeri a Mundo quam sapiente potest.
Et docet et pugnat non sensu carnis et
aestus
Sed sensu flatus cinctus, et ense
DEI.

Ergo qui temere fastidit scripta
LUTHERI.

Donaque fastidit stultus et anima
DEI.
Sed neminem invito Satanam, Satanamque
ministris,

Hac, aliqui agnoscunt donaque et
anima DEI.

Cui referent: Unus Cygnus Germanus,
necus omnes,
Vicit et athletica carmine vir,
cet aves.

M. Christophorus Gennertus
Exul CHRISTI, peribebat
Iena, 6. Maij, Anno Dni
MDCCLXV.

ΕΙ ΖΟΥ ΝΟΝ
ΔΟΥ

Quem mea vota tibi praestem
mandataq; aërem

Mima: de utiq; uis
uideris ipse Deus

Salomon
Albans.
D. et pp

Theodorētus dialogo. 1.

Τὰ κρημμένα ἔσθ' ἔστιν: Coge sequentia verba
aend Theodorētum

M. Vulfgangus Trübner,
humboldt professor logicae
in Academia Lipsiensi
Scribitur Lipsiae 1. Maij
Anno 1894.

Philippus in Matth. fol. 499.

39

Doctor Caspar Cruciger iam aegrotus la-
pè orabat: Inuoco te ò Deus aeternè pater
Domini nostri Iesu Christi, in fide Filij
tui, quauquam languida et imbecilli fi-
de, sed tamen FIDE. Tom. 3.

Scriptum manù Henrici
Maj 5. Th. Doctoris, et
professoris in Academia
Witebergensi, aº 90.
Die 17 Ianuarij.

Pfal. 31.

Ego in te speravi, Domine:
dixi, Deus meus es tu
In manibus tuis sor-
tes meae.

Georgius Myrus D.
6 May. 1590.
Genæ.

Subditus esto Deo, manda-
 to munere fungens,
 Et spera, in miseris
 et pete rebus opem.

M. Hieronymus Nyman
 scribebat. Vikebergae
 16 Januarij anno
 1590.

Imitis ab hac Vita mortali,
 nec mora; sic vos
 Ibitis, in quibus est nunc
 Vita vigorq; manendi.
 Ibitis sic reliqui qui poste-
 ritate sequentur.

sequentur

Sine d. vitate

Andreas Harner
 Diaconus Hula
 ad D. Virginem.

Ignatius
ὁ ἴμωσ ἔρωσ ἑραύρωσ
Mirus Amor crucifixus est.

#

Unicus ille mirus possessor p^r
coris huius
Transfixus ferro de
cruce pendit AMOR.

Hieroglyph M. May
hinc Mylius scri-
bita Gurling No.
15 & 9.

10 Novbr.

Fidentem nescit deservisse
DEVS

Philippus Jacobus
Schroter D. M. A. G.
die 5. Maij 1709

שֶׁחֶק לְבַעֲתוֹ אֶהְיֶה קִרְיָה לְלִלְהֵי
 וְיַעֲנֶהוּ שֶׁחֶק לְהֵיךְ תִּמְיָי
 לְפִיר בּוֹז לְעֻשְׂתוֹת שֶׁאֵינֶן בְּכוֹז לֵח
 לְחֻצְרֵי דָגָן

Δίκαιος γὰρ ἀνὴρ καὶ ἀμείνων,
 πῶτος ἐγενήθη εἰς ἐλεῶν,
 καὶ σεαυτοῦ.

Eis p̄sonay γὰρ ταυτῶν
 ἠλοίμαθo τo εὖειν ἕωθo
 ἀλλοῦ.

Sanctus Lutherus

Wer von sich selbst weis, weislicher wird
 Denn Gott weislich, Denn in der Welt,
 O garstig, er weislich nicht weislich sein
 Und in der Welt weislich weislich sein der
 gedanken der welt, der sein in der
 du weislich, und der du weislich

Halmstedt in Pflanzl. Febr. 12 der
 1789 Joh. Joh. Meibach M.
 Gütlich der weislich weislich.

P.
 I quidem exors fuis, quibus Proxim
 unquam datum est, aut factis scribere
 da, aut scribere, quibus; beatissimos
 vero quibus unquam

Petrus Heigius D. I. C.
 aprof. sci. phi. W. 206
 die 19 Jan. a. 1790

Sola Dei bonitas homines facit
esse beatos.

Omnia conando docilis solertia vincit.

Quicquid erit superandum omnis fortuna ferenda est.

BARTOLEMAVS SCVL
TETVS Philomathes, prætor
reip. Gotl. 16. Junij Greg. 1590.

Hic Scheuerfeldius iniqua
 Vehementia docuit Vinctorem
 carnis Christi non solum, cuius
 portentum ex fundamento
 extersum fuit in Synodo Smal.
 Caltrasi Anno 1540. Cuius
 non desinere sua tueri, librorum
 Citysianum ad D. Lutherum
 mittret Anno 1543. magis
 cum libro Sancti patris ad Ru-
 bolium relatum est. Schiman-
 dovinus Scheuerfeldij com-
 plexus est Germanicis lib. de
 D. N. pag. 286. quoniam ipse
 libro cum scriptis Jacobi An-
 drae referat, et videlicet, sicut
 ipsi Stenckfeldij disputatum est
 Vbi vero minus libro Lutheri
 Quanta porro iniquitate in
 eum, quod eius doctrinae non
 probatur fingit, quoniam
 testatus fuit quoniam

Daniel Hofmanus H.

D. Scribitur Helmi
 14. Nov. 1544

Qui strenuè prudenterq; &
constanter Respub. profuerit
absq; ea gravissima mi-
nime deficiente aut de
gradu suo deiciendi. (min.)

+
Quodcumq; nihil.

Ph. Langius J. V. D.
scripsit Vitebergae
xv Martij 1.

Bona desiderata. ma
 gis, quam assiduo per
 cepta solentur.

Lips. Cal. may
 an. 90. matthe
 in Drossing

¶ Avea Virtus Tollit 2

¶ Hic vendunt bona sua laboribus

A. G. S. M. H.

Manus Abrahamij à Ischam
merij in stüneren scribebat
inter Charos charissimo
Domino Christophoro

Vulgmanno Pastori in Vollen
stadu. Ho quo supra Die

23 Septembis.

D. A. B.

Quisquis amat veri studium, lege scripta philipp
 Hic methodi normam iudicijq; dabit.

M. Dauid Ciceleus
 pastor a. d. Johan.,
 nem Maydeburgi
 Anno 1584. 10 Nouemb.

Impius & malus est lacrimis proferat
 Cui nullus dicitur

18. Januar. 1584.
 F. F. F.

†
Una ministerium nro conspi-
citur in ruinis:
Dextra Libertatis nra
Prima Mechanice nra.
Hi duo in dextera & prima
virtute secundae,
sunt dextera & prima
Papa, ~~virtute~~ tua.

† Ann. Bolognensis
l. l. d. in hinc:
Commemoria d. Philippi
wis pleptonis A go.
18. Januarii Libertatis
F. C. T.

Psal. 119.

Perfecto odio oderam illos, qui
oderunt te Domine. ☉

Paulinus.

Ecclesia fundata est super petram
Christum, ☉ quassari quidem potest
ab hæreticis, sed non mergi, firmata
dextera Christi. ☉

Scriptum manu Melchioris
Volemanni P. in Seifersdorf

G. G. G. G. G. G. G. G.

Quidquid agis, CHRISTI presta
 te milite dignum;
 Salvificam servans cum
 pietate fidem.

Timentes JEHOVAM
 confidite JEHOVAE.
 Psal. 115. 11.

Dno affini & Compatri
 conjunctis.

M. Simon Grunius
 apud Leg. Sueb.
 mem. causa

Veneris Jun. 1614.

Epigramma M. P. Virevostij:

Quisquis non studuit cognoscere scripta Philippi
Cui summam Vera Religionis habent.

Securusque Dei pia dogmata negligit, illum
Arcadia merito dixit esse perus.

Si Vocat in dubium non cognita, scurra Vocando,
Si allatrat canis est, et Syrophanta procat,
Ut quondam Staphylus fuit, et nunc lingua Phariſaeus
Stomota Viperea lurida fauce vomens.

Vobis Divino conformia dogmata Verbo:

Divini semper munus instar erunt:

Dum pietas, dum sancta fides, dum divini ceteris
Christe tuus qualiscumque superstes erit.

(Mens pia si veri quidquam aegurat) ista Philippi,
De penio vivunt scripta diserta suo,

semper honos nominae Dei, laudesque manebunt.

Concinit hanc calamus sola MELANTHONIVS.

Isaias Hermannus
Vratisl. Ao 89.

In Cruce Christi
Sub vice victor.

σωφροσιν παλόν.

philosophia alimna sunt: Honestas
et modestia. Macrobi.

Casspar Mübner D.

Viteboce. 15 Januari.

1590.

Philippus.

Vt in artibus prudenter discer,
menda sunt necessaria a non
necessarijs: ita in omnibus vite
deliberationibus sapientia est
videre necessaria, & anteferre
ea non necessarijs. Imò in ma-
gnis rebus nihil faciendum est,
nisi quod necesse est facere. &c.

Laurentius Ludouic-
cus Gorlicy. An.
1589. 10 Octob

סוד מרע ועשה טוב ויכון
לחיים:

In silentio & spe
fortitudo uestra.

Yesa. 30

Vince ferendo

Fide Deo soli, mundo diffide, tibiq;
Tu tamen officium fac sine frau
de tuum.

Plato

4. de. Repub:

αδελφοι πραττεν, ο μηδεν
πραγμαγονεν δικαιοσυνη
εστι.

Leonhartus Krentz
henn Francus sicut
psit Lignicy v Kal
Septembri a Nato
Chro Seruat: 1589.

Handwritten scribbles and a signature-like mark.

Ipse etiam omnipotens si quid
nescire putatur
Fidentem nescit deseruisse
Deum.

M. Fredericus Holstein
Pastor Eccles. Holstia-
nicus s. m. p. n. dno
Christophoro Wolckman
die 16 Junij A. 1740

Eberus:

Salte Dis utri
Salte Dis pleris
Eis generaliter
Masq Dis nisi gmentis

Socr ad Demion. Arcana nemini di
cas, nisi & tibi pariter & audientibus
conferat hoc reficere

Nazian. In Vita Basilij. Facillime utrin
que contrahuntur, quam vultu
alij communicantur: Sicut & moribus in ali
os labitur, quam bona valentibus transferunt
Chryso. Sicut corpus innoxium, absente ani
ma, mortuum est & factitium: ita
anima non excitans se ad purificationem,
morta deficiat.

Quasimodogenij

Hec pro ac bano
volgariter docto in
uerm D. Christophoro
Volkmann no amico
suo charissimo imp
petuum suis memo
riam petrus libys
rus F. d. b. r. g. n. 20
Suisb. d. d. d. d. d. d. d. d.

+

Hipp.

Ἰατροῦ φιλοσοφῶ ἰσοδεδ.
Medicini Philosophus v̄ Deo equalis
ἢ γὰρ μάλιτα ἢ πρὸ θεῶν
εἰδυσιο, ἐν νόῳ ἰατρῆς ἐμπλέ-
κεται.

+

Obiua vni odys semp liberrima Virtus,
Et bmn qui moruit, p̄mia rar̄ habet

Exarabat Balthasar
Githerus Phisic. et Me-
dic. D. et Professor
publ. in Gymnasio
Lipsiensi, die Cal.
May, an. 1590.

Art: 10.

Iesu Christo omnes prophetae
testimoniū exhibent, remissionem
peccatorum ample per nomen eius
omnes qui credunt in eum.

Johannes Berndt
Pastor Ecclesiae
Magdeburgensis
ad S. Ulrichum.
16 Nouembis
Anno 1589:

ad Corinth.

Fundamentum aliud ponere
 nemo potest, super id, quod
 positum est, quod est Jesus
 Christus.

Sigfridus Succus D.
 Pragae. anno 1589.
 16. Martii.

Ego potius Ubi Uult natura
 CHRISTVS Utrage
 quo sane Verbis alligat ipse
 Suis

philippus Melancthon ad
 Martinum Gortizium
 Ego non negam, quam hoc affirmam
 quod ille affirmat, Christi corpus
 non posse nisi in Uno loco esse.

Theobaldus monachus Saxoniae
 Ducum & Vinarum, Lubricus
 auctor M. Josua Luterus
 scribitur 6 May 1527

Natura naturam suam
oculum docuit

Nemo est in amore
fidelis

Pisus in concordationem
scripsit Martinus Sturmig
Sagamiensis. Elysius No 15
die Junij.

Conditur 7 tū mūlo
doctus Chemnitius, o quam
Flandus si non sui
conciliasset erat.

Manu M. Gristo
pfori Cūm Truante
a. d. Kal. May
ao 9 xc. 2. 1/2

Incipit hereticus fieri, quj scripta Lutheri
Carpit, et interitum ni resipiscat, adit.

Incipit hereticus fieri, o scripta Lutheri
Cui carpit, sed q tempus oracula scriptum manu Leo
Namy Cathicus homo pariter fuit, ^{Terris} nacti Jachneri Br
Quinime didicit, credidit & docuit. ¹⁵⁹⁰ Saviensis lib: artiu
Baccalaunij Lipsia 2.
Anno era Christiana

1590.

Dans plusieurs années l'ardeur
 ornée qz uirtus,
 Invenuta cepit, sonnet et mouice
 ora mentibus.

Tohori. L'annu. l'us. V.
 D. y pff. in And. Wils
 Smithre 17 l'annu. an. p. d.
 1590.

Bench.
 Felix meus, cui Verbum PEZ
 iudicium datus comes.

Pieratony libri parmit. & ptepw.
nibus non opas debent. Triph. Jety.

Scriptit Wintemb.
Ludov. Person 7
V.D. 14 Jan. Ad 80

Musica noster amor, quem non pia
Musica miscet:

Est adamas, saxum, bestia,
nullus homo.

Ornata eruditione, modestia
Et probitate invenit, D. Chri-
stophero Volckman lignicensis
amico suo singulari ac ver-
zarissimo scribebat Caspari
Fillingibel lignicensis in Aca-
demia Lipsansis Cal. Maij:
Anno 90.

Καν' ελερον τον ποδα εν τη
σωρω' εχω, ποσ μαθην τι
βυλοιμων. L. apud filiam mmm
no. ff. d. Fidorj commiss. libertat.

Hac Christophoro
Volkmanno amica
memoria ryo
scribat Lijm
de Christoph. Ober.
Ho 90 Jun:)
Mm
H

99

Die Dominica, quæ subsequens in
Ecclesiâ christi celebratur Euse-
belica Historia, nempe 24^a
post Trin: Anno 89. comprehen-
sa à nro Dn: sigello hoc disticho

Plena fide accipitur tacho muliercula
Christo:

Sola Deo acceptos nos facit esse
fides

Inscribebat Laurentius Prose-
rus Gircauensis Senior
Ecclesiasticus Regiæ Bûchisimæ
memoriæ 1790.

100

Fabricius

Soluitur à femina mulier, furata
salutem,
morsuq; inuadit uindus ossa
calor.

Scribebat hæc Thomas
Faber, Ludirector scho
læ Budiss, 12 Noubr
Anno salutis m. D. LX
XXIX

Sive vivimur, sive morimur
Domini sumus, Domino viven-
dum et moriendum est

Joannes Zanger, D.

Die cum plura malis contingant
 fausta sub orbe,

Et cum sustineant tristia
 mille pi?

Impius ut peruat breviori floret
 in aëre,

Sed promittitur pius ut floreat
 inde dii.

Johannes Hedde:
 vicus D. F. et S.
 in Academia Fielia
 19. Febr. A^o 89.

Vita Dⁱ Verbum,
 Mundi sapientia mors
 est.

M. Johannes Sidem
 Pastor Calaneo
 Naaburgensis
 Scribat 9 May
 Anno 1590.

+

Committenda DEO est reman
fortuna hūmāna,
Vota, labor, tūc sunt mū
nia, cura DEJ.

Hac eio prapio
curor In's Gidias
scribat q May
ad go M Gafung
Sideris.

Vita Viatoris quasi transitur: o[mn]ia firmam
 Quae hic immundy mundy homo esse habent
 Transit: homo, transit fortuna, pecunia transit
 Mente Deo firmis, cupere transit homo
 Transitum patris, simul hinc transibimus o[mn]ia
 In caelo patriam, quae tunc transit habet.

Scribitur Johannes
 Stultzer diaconus Agri
 Girgonis s. maj. ut qd.

Proverb .10.

תְּחִלַּת חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה

Hoc est:

Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου.

Seneca.

Malis esto benignus, nemini
blandus, paucis familiaris,
omnibus aequus, ad iram tar-
das, ad misericordiam prong,
in adversis firmus, in se-
cundis cautus, et humilis

Hæc pia memoria ægri,
in honorem doctiss. viri
Christophori Lignicij
Georgius Siczai ungarus
scribent An: 90. 8. Junij.

Lactant.

In divina Sapiencia omnia dicta prona
sunt, auditu suavia, facilia intellectu,
honesta susceptu.

W. Steinberg

Cicero.

Oratori minimū est de arte
loqui: id quod hic fecit. multo
vero maximū est arte dicere
quod minimū eū potuisse,
omnes vident.

Scripta M. Etardicus
Semidestida, Oratoriae in
Academia eadem profi-
sor, Helmslaci, 19 14
Decbris, Anno 89.

Citius venit periculum, cum
contemnitur: p.

Scribes. Vrahsl
Ad 89.
Martinus Weindnic.

91

C.H.R.I.S.T.I.S.
M.V.S.I.C.A.

Christus, Homo, Rex In Superis
Tua Vulnera Sanat:
Musica, Vina, Sales, Intima
Cordis Alunt.

Scribebat Ignitij
6 Julij. 1789,
Lō 89.

Johannes Josephus electorius
Zusatus ~~Mus~~

Artes in Eth: ad
Nicomachum.

Τὸ καλὸν ἐν δού-
λοῖς λάμπει.

Rebûs in aduersis uirtûs
accensa corûscat.

Ἐν χερσὶν κοῖται πάντα
μόνον θεῶν.

Antonius Morker
in Acad. Ephoræ
Ethic. Artis & Ho-
meri pûb. prof.
&c. scribebat
7 Maij Anno
christi nati
1590.

Terminiung in lib. de pa-
tience.

Ad eo satis idoneus pati-
entia sequitur Deus est,
Si iniuriam deposueris
apud eum ultor est:
Si damnatum, Restitutor
est: Si dolorem modicum
est: Si mortem resisti-
tor est.

M. Iohannes Dürr,
eius pastor Corb;
sua chm qua non
Magdeburgi ad D.
Catharina Stricker
D. IX Novembri
Anno 89.

Ψαλμο 130 In Graeco
 Ψαλμο 129

Ἐνεκεν τοῦ ὀνόματος σου ὑπέμεινε
 σε κύριε, ὑπέμεινε ἡ ψυχὴ μου
 εἰς τὸν λόγον σου, ἠλπίσεν ἡ ψυχὴ
 μου ἐπὶ τὸν κύριον. Ἄπὸ θυλακῆς
 πρῶτος μέχρι νυκτός, ἀπὸ θυλακῆς
 πρῶτος

M Simon Blesz verbi diuini
 pater et minister ecclesie
 magdeburgensis ad d Catha-
 rinam Anno 1589 die nono
 Decembris

Teste Epicteto tria requiruntur
ad eruditionem consequendam,
vt quis

1. Quotidie ea se m. dicat.
2. Quotidie de eis se m. auferat.
3. Ea se m. q. quotidie in uita ad
usum transferat.

M. Iohannes Tornau Magde-
burgensis uerbi Christi mini-
ster in ecc. D. Iohannis apud
Magdeburgenses scribebat
Ao 89. 10 Nouembri.

Mors tua Christe mihi vita est:
Victoria regnum.

Labe mea morior: Sanguine
vino tuo.

M. Joh. Guinius Nor-
bergensis Wittembergae
21 Jun. An. 1590.

Musonius philosophus

99

Ex Bellio lib: 16 cap: 1.

Ἄν τὴ πράξης χαλὸν μετὰ πό-
νε, ὁ μὲν πόρος οἴχεται, τὸ
δε χαλὸν μένει: ἂν τὴ ποσότητος
αἰσχροὺ μετὰ ἡδονῆς, τὸ μὲν
ἡδὺ οἴχεται, τὸ δε αἰσχροὺ μένει.

Feceris egregij si quid sudore laboris
Labor perit, laudabile at factum manet
Sin turpe ut facias te inducit blanda Voluptas
Perit Voluptas, turpitudine suo manet.

scripsit haec Ornatus: O Christoph
Volckmanno Semicensi Silesio
M Andreas Sternbesig Iessensis
Saxo Vitzbergae 22 May
aō 90 Tas Gilius Grexa

Augustinus.

102

Tam bonus est deus, ut
nihil mali permittat fieri,
quin aliquid boni possit
exire.

Rom. 8.

Diligentibus deum omnia
cooperantur in bonum.

Hanc scripsit mag^r
David Meise tutor
Vindob^{ensis} Minister.
6 Maij^{is} 1590

+
 Nobile vincendj genus est
 patientia; vincit
 Qui patitur. Si vis vincere,
 discere pati.

Labor exfollet multos,
 Sopor nullum.

Benjamin Bonerius
 Erzta. Brandeb.
 past. ~~Moff.~~
 14. Maij. A. 990

Nosse DEUM, prima est sapientia;
proxima rectè

Vivere, constanti deinde manere
fide.

Justus cum palma urebit.

Veri amoris ergo, scribit
bat M. Baltj. Follgill Lyg.
Reuerendo et doctiss. Viro
Dn. CHRISTOPHERO Volckmann
pastori in Walstadt fidelij,
A. N. C. M. D. xlii. m. vltimo
die S. Gallj.

C. 12. 13. XC.

105

ia seuno ch' n'no l'esser stimato per d'uno no frù,
dente, dee' esser Magnanimo nelle imprese sue:

Accorto ne sui consigli:

Retto ne suoi pensieri:

Giusto ne fatti che fa: &

Considerato in quello che parla

Scriptum manu M. Vanidis K'bus Na.
Wensis Marchiacj: generosj et nobilitatj
foacdimj a' Sebulenburg iunioris, informa-
toris. Witberga.

Parlar poco
per
L'orar assai.

Non satis amplexam mihi credas ee puer
Nam q̄ iam dulcis est illa terreda quinq̄
Sicq̄ terreda mihi es: vivat q̄ordia, lecto:
Coniugiumq̄ meum lacte meroq̄, fluat.
Medq̄ ab amore novo dedicat nulla senectq̄:
Quidq̄ potest felix cedere, cedat op̄i.

G. Amicus
Lindtlib.

Terna placent: nec non numero Plis m̄ p̄
re gaudet:
Pierides saxis, xura, puella thori
H. R. L. S. S. p. l.

Plutarchus.

107

De rebus suis et rebus
suis et rebus suis.

Ennes Hector amat serius
Paris Helias atq; prestulias
Sic mortalibus omnibus
Et universus amor amorem
Sed verum ut fatear tibi
Permutare regem divitijs
Hanc sortem, & mutare divitijs
Felicemq; voce me ter &
Cum pietate & virtute.
Fidiosa de pietas est, & nichilum virtus.

Moris & amoris ergo totiss.
mo & ornatis: viro vno
Christophoro Valckenarmio hic
scribebat Henricus Lichtenhe.
Lignicens: poeta coron: & spons.
Lignic: die. Steph: anno 25 90

ps. 37.
Fac bona, quia bona sunt, in
oculis dñi & prosperaberis.

Deser quia mala sunt, rectum vol
justa regnas,
Haec faciens anima pare be
tus vis.

In sui memoriam scrib
bat 5 die Aprilis fol.
Stolus pastor Comadins
E. 91p.

Fundamentum salutis est, credere DE-
 UM esse Patrem, & hujus Filium unicū
 JESUM CHRISTUM, Re-
 demtorem nostrum: & ex utroq; Spi-
 ri Sanctum illum afflatum, sine quo
 nihil agimus, nihil cogitemus excelsum,
 aut profuturum nobis.

Ornatissimo Domino Chri-
 stophoro Volckman memo-
 ria ergo scribebat Johan
 Hauer Witeberga
 clo Id xx M. A
 Die xviii.

~~HAU~~
 C.

Ivan secundum

sed

Inter spinas calcatus.

Memoria & Amori S.
M. David Namsleris
Pastor Goltbergensis
4 Junj Anno

Tertii In Genesii In AVR Montlo.

Nil præter lachrymas, sicc, et suspiria,
 vita est,
 Quæ, si fine bono clauditur, acta
 bene est.

Puer recordat: et singul: affectu
 causa, Dn: affinis et unissimo, ac
 pomebat Jeremias Sperer Hirs-
 gensis, Aula illustri Lignicæ
 si ab Epistolis. Idib. Junij,
 A. CHRIS. M. DC. XIV.

Omnia tempestiva pergrasat.

Ornatissimo Viri
Christophoro Volkme
memorie ergo mi
bebat Job: Herman
Willebrordis, may 10

116
Omnia sunt mundi quasi bulla
caduca rotundi.
In pratis ut flos sic perit o
mnis honor.

A. B. C. D. E. F.

Moris et amoris ergo
Reuerendo et doctissi
mo Viro Dn: Christopho
ro Volcmano pastori
Walstadiensi amico
suo charo quam charis
simo scribebat hac Hen
ricus Beplerus Lignicen
sis Silesius 30. Octob. Anno
Salutis reparatae. 97. e

Hesiodus.

Optimū hie sese, qui novit cuncta
 prospiciens rerum fines ^{Magistro} meliora
 dignum laude mirum parentem ^{secutus.}

Credimus: ille tamen ^{recta momenti} sibi qui non
 Alterius praecepta fugit, ^{consulit, aut qui} in
 utilis extat.

O. A. V. O. P.

Hac ornatiss: & doctissim
 Juniori D. Christophoro
 Volckmanno amico &
 conterraneo suo chariss:
 Scribebat Georgius Hert
 Wigius lignic. amoris ergo
 24 May Ao 90
 Wittebergae.

Quoniam fides Capensis affirmis. tom¹¹⁸,
inm grahet ham'rimis. Gyr: lb 2 Gyr: 2

Bartholomaeus Hombart s. the
D. de Prof. Pemb. Lypf. Ad
909 2 May.

Σίρας. 4.

Ἔως θανάτου ἀγωνίσαι περὶ τοῦ
ἀληθείας, καὶ κύριος ὁ θεὸς
ὁ πολέμησεν ὑπὲρ σου.

Wolfgangus Amberg,
ecclesia Sarisberiana mi-
nister. 18. 1589.
20. 1589.

S Paulinis.

Ubi cumq; Christus ad nos,
phiam avanna
miris fit,

At cum Christus abas f,
phiam miris fit avanna.

M Georgius Ism
gus Enoburgensis
Silesius, Oppa
mit a sacris
concionibus

S. 27 July
Anno 190.

Forma fauer populi, fauer iuuenilis
 surripere tibi nefare qd sit hoo. ^{opry}
 post hominum uermis, post uermem fecht
 Sic in non hominum uertis omnis homo. ^{horror}

Franciscy Faber S. R. -
 15 Decbr. 89 W.

—
 Speravi in Christa, et vitam laboris
 non laboris.

Et brevi posse mori dicit:
 brevis vita.

Andr. Sfga"
 10 D.

παύλα

τα' βυπο'λρα
 πρὸς αὐτὰς:

τα' μὲν βυπο'λρα
 δι' αὐτὰς.

μαρξοβίς.

litinis marmora
 fulay marmora
 tas.

Diebing Theodomy
 fbar wias.

fo XL m. Jarm
 Julid. XVI.

Bernardus

125

Nihil tam efficax ad curanda V^{ul}nera
conscientia, quam Christi V^{ul}nerum
sedula meditatio.

Johannes Büngenhagens D^o
scribat 30 Aprilis.
Anno 1590.

126
Non nobis turpe est, pati ea quae passus
est Christus; neque hostibus nostris gloria,
suum erit fecisse ea, quae fuerunt
Pharisaei, Judas, Pilatus etc

Hinc
Ecclesia ubicumque, et patitur et sub
cruce est.

Sed bene se res habet,
quando quidem vis tribulatio novae
est partem quae novus homo qui
fieri gemitur, virtus a. extrin
guitur; dicente Paulus!

Paucula istae Reverendo et Cla-
rissimo viro, Dno Christophoro Vol-
manno Communitatis Praesidi ap. illu-
strandis Augusti felicissimo, et
gratissimo; Dno Affini meo, illu-
co et factori gratissimo pl. q. he-
novando, memoriae et volentissimi
animi gratia, appositus, Georg. Sa-
torius Ecclesiae Christi in Serviceo Dni
libregae Pastor, et 2. L. Br. An. 629

127

Psalmo 33.

Credentes custodit Do-
MINVS.

Reverendo, Humanissimo &
doctissimo Viro, Dn. Chri-
stophoro Volckemanno Pastro
ri Ecclia' Wolstadiensis fi-
delissimo, Affini suo dilectis-
simo, haec paucula iucunda
recordationis, amicitiaeq; ergo
apposuit Joh. Teutschmannus Ira-
til. Ecclia' patriae ad D. Bernb. Diacon.
D. 6 Sept. A. 1630.

129

Das gute Medicin.

Disce pati in his malis certam
excedere salutem,

Difficile est Christo communi
patimur nihil.

Valentin Espich
Wittb. 18 Dec. 1889

Du Cüm uolunom farai,
uolunom natim. Sami.

Christiang Person d
Jimbobae Wierb.
27 Mars. Ho go

†
Arist. 1 de coelo et 12 Metaph
A primo Ente derivatur oē ens

Boët lib. 3 Consol.

Tu cuncta superne
Ducis ab exemplo pulchrum pulcherrimum
Mundum mente gerens, similis in ima
(ipse)
gine formans.

Cariebergae scri
bitur Abraham
Prætorij Fresub.
S. M. Ago.

Aristoteles Ethic. 8.

Ποῦρα πρὸς Φιλίαν καὶ τὸ σωτήριο
 Φῶς, καὶ τὸ κατ' ἡλικίαν

Multum confert amicitiam conciliandam
 Ætatis communitas Ætatis competen-
 tia.

Ornatissimo & doctissimo
 juveni Dn. Christophoro
 Volckmanno in sua memo-
 riam scribebat Viteberga.

Noha VnWirde Sprött.
 Elysius die 29. Mart.
 Anno 1590.

Aurifaber DEUS est, mundus focus illius, i
-Crux, aurum electi, ligna cremanda
mali.

Laubanus

Anno c1o 1o c XIII
Pridie K. Junias.

Hūc eſt ſapere, non quōd ante
 pedes modo eſt videre, ſed etiam
 illa quæ futura ſunt proſpicere.

F. D.

Ornatiſſimo, Doctiſſq̃ Juveni
 D. Chriſtophoro Volckmanno,
 no, hæc, in ſui memoriam, a
 micitiæ ergo, ſcribebat Vite
 bergæ 26 Januarij ANNO
 Chriſti 1590.

Stephanus Claus Geva
 lienſis

SVECVS

Omnibus in reb. feliciter omnia¹⁰⁴
cedent:

Sj statuas finem princi-
piūq; dnm.

Petrus Calaminus
scribat Witteb.
29 Apr. A^o 90

281
+
Lrēx nāi ēorēx

+
Ovidius.

Quot frutices syluis, quod flauas Tybris arenas
Mollia quot Martis gramina campus tibi,
Tot mala pertulimus, quorum medicina quiescit
Nulla, nisi in studio, peridumq; mora

Ornatissimo ac Doctissimo
iuueni Dno. Christophoro
Volckmanno haec amicitiae
ergo scti Witeborvae 21
Martij Ao 1590.
Sigiismundus Präyserg Trevis
Silesius.

Ego sum via, veritas &
 vita &

Arg: in Expositione Fran
 gili & Tractati 22

Ambulare in ego sum
 si falli no vir, ego sum
 veritas. Si non no
 vir ego sum, vita
 non pot quo pat ribi
 cu in &

Wolfgangus ha
 drar. O: & hui
 miterentur. E
 Expositio. M. p. 5
 de d. Man. Arme
 1530

Lucretius.

Quod fuit in precio, fit
 nullo deniq; honore.

Possi aliud succedi, et i
 conuenitq; exi.

scribitur M. Zohar,
 nos Camer. p. h. l. ca
 Dominus p. f. h. o. r. in Acad.
 Lipsica 1. May a. 90.

139
Oratio rebus.

O misericors Deus, qui corda
nostra illustratione spiritus
sancti docuisti, da nobis in eodem
spiritu verba sapientie et in eius
consolatione semper gaudere,
per Jesum Christum dominum
nostrum Amen.

Exarata manu Zachariae
dehlerii S. Theologiae D.
republicae Lipsiae
in Anno 1790, XC.

Δίκαυος εὖς Γοῖνξ ἀρδύβα.

Ut placeas Christo facilis iactura
 potentum est,
 Imperium Christus Cæsare
 maius habet.

M. Johannes Clodwig
 Ecclesiastes Falco
 bergensis scribebat
 xi Julij Anno tuis
 200XII MDXC.

Candida corda hominum nostris
 rarisima seculis:
 Et cui fidebas, is simulator erat.

Sobriè Justè Castè.

Memoria ergo
 ad punctum
 26 Februarii Anno 1621
 Georgius Titus
 Jansen Vreijager
 Jansen

Ante obitum moriens non moriturus obit

Memoria ergo adpone-
bat Prullius Frisius
Aurimont. Diaconus
2 Aprilis 1626.

Qui moritur, antequam moratur, non moritur
sed, quia ante moratur

Reverendo et Venerabili Dno Christoph. Vochemon
pastori in Walstád fidelis. memorię erga ad
ponebat Albino Mimbreg. Epistolam temporis
2 Aprilis Ato 1626

Nihil aliud tam peculiare impi-
riali maiestati est, quam huma-
nitas, per quam solam dei ser-
vatur imitatio

Hæc scribetur
Lipsiæ Jacobus
Blümelius 1-V P.
2. Maij. No 90

Nazianzenus

145

Diuitia mea Christus, et illum
videre cupio in omnem pter-
nitatem ~~puro corde fideq;~~
vera

Quia idcirco ego misse sum.
Nun in strafthal ist der Fall
mit.

Scribitur hinc p. 115
Köpenj Snamberger
Königsberg 15. 10.
membris Anno Dei
p. 115. 15. 89.

Tria sibi seruasse Deum.
Ex nihilo aliquid facere,
Scire futura,
Et dominari uelle conscientijs.

Sont auec le temps.

Joann: Scultetus
non Daningantun
19. Octob: J. Mad
A. d. Bib.

Omne solum forti patria est ut pisabus
æquor.

Scriptum manu Lau-
rentij Circleri Goldb.,
sine crimine exulis, Ser-
uestel, 13 Maij, anno 90

146
Politicus quærit gloriam in mundo,
Christianus salutem in celo.

Hæc piæ & Docto
viro D. Christophoro
Vlckm. scribebat
memoria Henricus
Lutherys Pastor Pns.
Schkumensis No. 1612

101
Martialis: lib 12 Epigram:
Si vitare velis acerba quaedam
Et tristes animi cauere morsus
Nulli te facias nimis fedalem
Gaudebis nimis et nimis dolebis,

Hac in perpetuam sui
memoriam Christophero
Voldmanno, amico suo cha-
rissimo scribebat Severinus
Sartorius Schönensis 22 Maij
1609

Englisch lude wagt ich Gottes Ehre
Und darvunder frugt ich lude

100
כִּי יִשְׁמַע יְהוָה וְיִזְכֹּר
וְיִשְׁמַע יְהוָה וְיִזְכֹּר
פְּסַלְמוֹ 27.

קִיָּה אֵל - יְהוָה יִזְכֹּר
וְיִשְׁמַע יְהוָה וְיִזְכֹּר
יְהוָה

Expositio Domini: fortis est
Et ille roborabit cor tuum, &
non spera in nimis.

Ὁυκ ἔσθαι καὶ ἀττάξος.

Præcipue monet: ut mala que in
currunt ex quo animo tollerantur
posterius, et a voluptatibus
his temperemus.

M. Abrahamus Schv.
melius Argum. in
Littavice vester psalmus
Iviblar 23 July 1599
Anno vniuersalis
52.

Canendum est, ne incognita pro
cognitis habeamus, igitur temere as-
sentiamus: sed adhibeamus ad con-
siderandas res et tempus et
diligentiam. 1. Off.

Ara VIII.

M. Paulus Anle-
ander Viterb.
A. 89.

[Faint, illegible handwritten text]

61

Horatius
Rebus angusti animosus atq;
Fortis appare: sapienter idem
Contrahas vento minimum secundo
Turgida vela.

Scribebat amicus
mamis Joh: Volck
Goldberg: Dñica Oct
An: 90. Viteberg

S. Mel.

152

Vespera iam venit nobiscum
Christe maneto.

Extingui lucem in passione
nostram.

Vitebergae scribit
bon. M. Johannes
Hagens No 1590
Januarij die 17

Viue diu: sed viue Deo: nam
 Viuere mundo,
 Mortis opus: viua est vi-
 uere vita Deo.

Witebergæ scribe-
 bat Simon Gro-
 nenbergius
 21 Jan. a^o 1
 1590.

Livius dec. 39.

154

lib. 10.

Præterita magis reprehendi
possunt, quam corrigi.

A. A. M. M.

M. Fridericus Tile
mannus Viborg.
ad. 1590. 8
Cal. Maj.

Musomus.

Honesta si quis fecerit
Cum maximis laboribus,
Cedentibus laboribus
Dulcis manebit gloria.

Si turpe quid commiserit,
Cum gaudijs amplissimis
Abibit omne gaudium,
Turpi manente infamia.

Ne fuge iussa DEI, nec sanctos mitte
labores.

Semper adest fidei provida cu-
ra DEI.

DCL.

Gregorius Nostrovitius Loban-
uensis Cancellaria Vratisla-
addictus scripsit Vratislavi-
Cal: Augusti Anno Christiano
M D . XC .

Fide, sed ante Vnde, in nro libro¹⁵⁵
positis:

Non tunc in nro libro¹⁵⁵ habenda
sunt. Si. 19.

De summa. 12. Manij
Friburgi M. 1550
vno quodam Brigg,
vulgo.

S. Augustinus ad Volusianum Episc
Demus DEVM aliquid posse, quod nos
fateamur inuestigare non posse. In ta-
bus rebus tota ratio facti est potens
facientis.

Idem lib. II de Visitatione infirmo-
rum
In rebus Diuinis ^{cap. 11} ubi mentis est ex-
cessio, idonea est fidei successio.

D. M. Lutherus.

Wer bey Gottes wort Gelt, bey
Ihm Gelt Gottes wort wird

Ornatissimo et Re-
uerentissimo Iuueni Chri-
stophoro Volckmann
amico sui obseruantissi-
mo, sibi a teneris chi-
ris scribat, Christo-
phorus Albertus Bol-
31 Julij Anno 159

Tertullianus.

Cum ad verbum Dei accedi,
mus; meminerimus nos ingre-
di in Dei sanctuarium.
Praestat, igitur ratione in dym
relinquere, et quae ferre oboe di-
centiam et fidem.

Hunc eto ac docto
Jurem Christopher
Volchem anno scribi
bat Martinus Ger-
bey Cantor Bolesta-
viensis Scholae in
perpetuam sui mo-
nueram.

271
Nosse vnum, & bene
pro te mori, sapientia
summa m.

M. Michael Hüter
Ecclesie Wilbergensis
diaconus scribitur
anno 90 21
Iunij

A DEO principium natura.
 Veritas doctrina, felici-
 tas vita!

M. Crisostomus Scolnius
 Ecclesiastes univ. Fla.
 ad D. Elisabetha
 Sincera
 Cal. v. l. n. h. o. e.

Augustinus.

In lætū nascimur, in labore
vivimus, in dolore morimur:
tantū in sanguine JESU CHRIST
I certitudo & fiducia est.

Benevolentia & me-
moriam ergo Dno Chri-
stoph. Volckmaro scri-
betur M. Christoph.
Polius factus Leobsch-
ensis Diaconus, die
28. Julij. A. 90.

J

~~#~~
Non labor in Domino vester
inanis erit.

Danid Copisius
Reichenbachensis.

Bone Ihesu fons indeficiens,
Humana corda reficiens,
Ad te cinere sitimus,
In solis tibi mares sufficiens,

M. Martinus Pitilinus
minister Ecclesie Viennensis
5 Maj 1614

Bernhardus in prec: vult:

Quocumq; loco fuero,
 Iesum meum desidero,
 Quam felix cum invenero,
 Quam laetus cum tenuero.

Scripsit manu M. Fri
 derici Volunhusij. past:
 ris & collegae. in illu: st:
 ludo portenij. s. Maji 1790

Salustius.

Primitiarum, & forma gloria fluxa atq;
fragilis e. VIVENS clara aeternaq; habetur

G . I . M . T .

In perpetuam memoriam
scripsi Thomas Matthias
Requimontanus Marchialis
Witebergæ. 25 Maij 1690

Alc. & Rhet. ad Theod.

ἴβασιν πάντες, ὅτι ἰσώθη,
γίνονται, ἀλλ' ὅτι ἐκ ἐλλείψεως,
ἴδεν φροντισίαν.

M. Joh. Hippius
in illustri ad salam
Gymnasio Collega.
4 Nov. Maij Ann. 90

Non moriar, sed inuam
et narrabo opera Dni.
uisitans uisitauit me
dominus, sed morti
non tradidit me.

Bartholomaeus Tils,
mannus M.

An: 1590.
24 April:

Hac vita revera non est vita, sed
mera calamitas.

Ergo ORADVM

Grave Grief Vnt
Vnt Vnt Duboy.

Te bone JESU, praesente, Sequor.

Augustinus

Tam bonus est deus, ut
nullo modo permitteret
malum, nisi bonum inde
nosset elicere.

Gemitus Hominum Jesus Suis,
cipit.

Hac Rever. Adolpho In.
Christoph. Volkmanno Wol,
rogatus in perpetuam sui
memoriam adiecit Georgius
Wigig Jaura. S. D. To
d. 21 Jan.

Hicce paucissimis
Reverendo et Praesi
Viro Dno Christophoro
Volkmanno, Pastori
in Walstad meritissi-
mo memoriam et
obsequantiam sui Com-
mendare voluit, debuit

Andreas Sifolzig
55. Et Studiosus
Ho Wig. Jan. 21.

Artis, honestatis, Jūris, præcepta, decūs, et
Conculcat, superant, spernit, fauor, aras,
festas

Hæc Olanie scribere
Paulus Chitnerus Brigen
5. Julij Anno 90.

Ο κακός διακονείς υπέρ τῶν
 ἰδίων, ἔδειξεν κακῶς ἑαυτὸν,
 ὅτι τὸν τῶν ἀλλοτρίων.

Annale. Boli. Just. Dimp
 Sifurnde wasserhof, und Dimp.

Hac in memoriam sui scri-
 bebat eruditione atq; vir-
 tute praestanti Domino
 Christophoro Volckemanno
 Abrahamus Mephrædus
 gius, Corlichi. 16 Junii
 A. 1590.

†
καὶ βελὶ βελώβαντι
κακίση.

M. Christophory
silberman, dia
coni adelfia
Wittb.

+

Aristoteles . 2. Topicorum .

ουζας ενδεχεται ,
βλαπτεσθαι τον διον .

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΥΟΝΥΜΟΥ
ΚΑΡΙΝΘΙΟΥ ΤΕΙΧΕΜΟΥ
ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ

M: Antonij Tuonymy
Carinthij Teichemij -
Wit. A^o 1590 . 16. Jan:

Psal. 37 Ver. 5.

לְהוֹלֵךְ עַל-יְהוָה הַדְרֹכֶיךָ וְנִצַּחְתָּ
עַל־יְיָ (הַנֶּאֱמָר) בְּעֵשֶׂה

Volve ad Iehovam viam tuam, &
spera in eo, & ipse faciet.

Est Mea spes solvs qvI regit
astra Devs.

גוֹל עַל-יְהוָה
הַדְרֹכֶיךָ וְנִצַּחְתָּ
עַל־יְיָ (הַנֶּאֱמָר)
בְּעֵשֶׂה :

Hæc pio docto, ac
ingenuo juvæm dn.
Christophoro Volckman
no Servesta Witeber.,
gam abeunti in perpe
tuam sui memoriam
scribebat Petrus Wa
genknecht Servestang
19 Novem. Ao O. R. 89

166

Ex multis aliquem tibi selige cautus, et illi
Fide. sed ante vite dignus an ille fide.
Lubrica namq; fides hoc tempore tutius ergo
Fidis quando vides, cui sit habenda fides

Hoc pio ac docto juveni
D. Christophoro Volck-
manno Witebergam e-
anti in perpetuum a-
micitiæ vinculum
scribebat Zacharia
Vechnerus Silesig
Servestæ 18 Nov.
An. 1589.

Ter fidor in regno d. e.

Non facile djudicatur amor verus
et fidelis, nisi aliquod incidat tem-
pus eiuſmodi, ut quari durrum iere: sic beneuolen-
tia fidelis ponculo aliquo perſpici poſſit.

Hac ornatissimo

et erudito dno christo-
phoro volckmanno Lignico-
si, amoris et beneuolentia et
ego scribat Vitorburga Da-
uid Cnoliuſ Bohemianſis S.

XVI. CLD. APRILIS. AN.

MO M. D. XC.

Nescio quia natale solim dulcedine amicos
Ducit, et immemores non sunt esse sui.

Nihil ca   tas

Hac pio et docto Juvam
 D. Christophoro Volkmann
 manno Wiltburgam
 tunc in perpetuam sui
 memoriam scripsit
 Johannes Schultetus
 Sp. West. 19 Novemb.
 Anno 1589.

+

Ἀρχὴ ἀπάντων καὶ τέλος ποίει θεός.

A Deo AVXILIVM.

Scrībēbat - Scr.
veste Andreas
Wagenkner bt
19 Novemb.
A. O. R.
MD. LXXXIX.

~~Ποιητ.~~
Hasioid.

πολλάκι καὶ βουταβα καλῆς
κακοῦ ἀνδρὸς ἐκφυρῆ.

Hac pio ac docto fū
veni O. Christophor
Volchomanno Wittenber
gum rūti in pūc
pūtiān sūi memoriam
Jacob Gregorius
Sperist: 19 Novem
scribat. Dom: 1587

Cum Deus intonuit, non se sub,
ducere nimbo,
Id demum est pietas, id soci,
alis amor.

ὅτι ἰὼ θεῶν πᾶς καὶ γελᾷ,
καὶ δ' ὑπέλα.

Vuitberga 24
Maij, Ao 90
recordationis, et
benevolentiae cauſſe
ſcribat Max.
tinus Feldener
Griphiberg. Siles

Προσκα.

169

Μηδέποτε μηδέν ἀμαρτὸν ποιήσας
ἐλπίζε λύσιν. καὶ ἴαυ' ἀλ-
λοσ λάθης, σὺν τῷ Ζε σωθῆναι,
σῆσ.

Hec in sinu meo
via scribas
matt hias polius
trobs di Enafis
li hysis ornatiss?
ac doctis. in vni
Chri pop loco volo fl.
man Wittaberga
discussio Ad 90.
29 April.

Ubi Christus, ibi Vita.

Hoc
Religionis sincerioris
fundamen;
Amorisque interioris
testamen

Apud TE
Dn. Poete, aeternum
honorande.

Scitare
Et volo et cupio ego
Sigmundus Ludovicus
Ecles. in Graue Mico
Lyciorum

Prospicelet Domine
oportet Vne.

Mense Januarii 13 Die

Auream quisq; mediocritatem
 Diligit, fũtq; caret obsoleti
 Sordibus tecti, caret inuidenda
 Sobrius aulã.

Toto cole pectore CHRISTVM

Hæc pauca in sui jucun-
 dam recordationem scripsi
 Christophoro Volckman Si-
 lio Lignicensi Caspari
 Holsternius Witteb.
 21 Januarij. 1590.

Was vest ist allezeit lich und
Betrug sein frucht in nimmung
Gelds ist fippant rat und by

Wagen: Behari: Wagen: Ver

Gammeth Gelfitz In
Geldm den zu den
Anno 1590 In Meister

+

Esaiæ 40.

דָּרַךְ הַהוֹהֵהוּם

Syriac: 7.

κατακλιθήσεται ἡ ἐξουσία σου
ἐν τῷ αἰῶνα σου ἀγαθήσει.

plinius lib: 7 cap: 7.

At demum vitam æquã lance
confutabit, qui semper fragili-
tatis humanæ memor fuerit.

Handwritten German text, partially illegible:
... der Zeit und Jungst...
... nicht...
... nicht...

Reverend^o atq; doct^o
viro dño christophoro
Vglekman, scribatat Jo-
hannes de...
Sij 1596. 27 Febr

Plutarchus.

ῥεόντις τὴν εὐτυχίαν
ὡς τὰ πολλὰ χαρίετα
ἢ δὲ τύχη ῥεόντιν
ἔσσι.

Hec in perpetua am-
icitia et amoris pign-
optimo et doctissimo ju-
ni, Christophoro Och-
dro. Scribat Jonas
nidius Perrensis, 2
Aprilis, anni 15

Q. Horatii Flaccus lib 2 Carm.
ode 10.

Rebus angustis animosus, atq;
Tortis appare: Sapienter item
Contrahet vento nimium secundo
Turgida vela.

S. S. N. S. S. D. S.

Eruditione & virtute præ,
santi iuveni, dn. christo,
pbro Volkmanno Ligni,
consi, in patriam abeunti
in sibi memoriam paucæ
hæc scribebat Wittebergæ,
M. Elias Tannebergius Riv,
nensis. 30 May. Anno 90

πολλοῖς ἀχρηστοῖσι θεὸς διδοῖ ἀνδρα-
σιν ὄλβον

ἐσθλόν, ὅσ' ἔθ' ἀυτῷ βέλτερον
ἔδεν εἶναι,

ἕτε φίλοις ἀρετῆσ δὲ μέγα ^{κλέος} ἔπι
ὀλεῖται.

Eruditione et uirtute p̄sta
inueni Dn. Christophoro
Volckmanno Lignicensi
patriam repetenti in sui ma-
moriam pauca hæc scribe-
bat Witteburgæ Gregorio
Schickius Kombergensi
30 May Anno 1690

173

Fide Deo, solumq; Deum venerare
timeq;
Inq; reponatur spes tua tota Deo
Tunc poteris sprevisse minas, quas
cunq; vel astra,
Vel sors vel casus fata vel
illa ferent.

Scrbt amicitia, nec non
fraternitatis & memoria
ergo oratiss. dno Chri
stoporo Oeslandro Da
vid Kindler, Leonind,
Lilefig, Die Luna post
quatinodagenig' die 90
Witeberae

Fatum nemo evigilare potest. 174

In perpetuam sui mem-
viam scribebat Noe
Georgius Fredericus à
Tyotna. Lipsiæ. i. calen-
dam Maij. Anno
1740.

Balibusa v geistler gelte
pudor in vi^{na} man^{us} boz
Fris für Anon 2 600
3: Augu 17

ivallu bonny malla
Revirant fidem et
Bonam Conseru

Post tenebras spero Lucem 175

CHRISTIE potes animas medicare
et Corpora nostra.
mea ne medica peccet
in arte magis.

GB

In perpetuam sui memoriam
et auctoritate hac Georgig Bucci
vig Euphardiensis Conficiendi
pharmaca studiosus Domino
Christophero Volckman
i Calandrum May Lipsie
anno 1750 Martii 10
Calend. Martii.

Non si male nunc et obin
sic erit

Mosis et amoris ergo
scribebat Daniel
tergins furimont
nus & juij h

Addiscenda sunt in terris, quorum
 scientia nobiscum perseveret in
 coelis.

Lippia cto b
 XC. iv. Non.
 Maij.

A. Baujanus
 natione Gallus, domo
 Nemauso Arecomi-
 corum.

die Natalitidi ^{ñor} Ho Chi go

LUTHERUS

in sermone de Sacramento anno 26
edito

Credimus, quod Iesus Christus secundum
humanitatem sit constitutus super omnes crea-
ras, & omnia impleat, ut patet Ephes: 4
vers. Est igitur non tantum iuxta deitatem
sed etiam iuxta humanitatem Dominus verum
verum, habens omnia in manibus subique presentia

psal: 115

Credidi, propter quod locutus sum.

Hac pietate, eruditione
& virtute ornatissimo
viro Christophoro Volck-
scribae in perpetuam sui-
memoriam Michael Hermann
vratislavie, die annuntia-
tionis marie, anni, supra Scyth-
simum, nonagesimi. W. de
Cerya.

Athanasius

In rebus divinis non

! *non* dixeris, quomodo? Est enim divinus modus supra omnem modum: Non enim dixeris, qua ratione quia supra omnem rationem est divina ratio: Nec dixeris de Deo qualiter? Quia enim supra omne quale Deus.

Hæc ornatissæ ac doctissæ Juvēni Dno Christophoro Volckman Academia in Patriam reditū scribebat Esaias Gerlachius Babil: in jucundissimum sui amicitiam. ANNO M. D. XC.
DIE XXVII MAY.

Galienus.

Quod non assumpsit Christus, non saluauit.

Damascenus.

Totus totum me assumpsit, et totus toti unitus, ut toti salutem largiretur. quomodo quod enim non assumpserit, quomodo curari potuisset.

Hec doctrina, pietate, et uir
pente ornatissimo Domino
Christophoro Volckman, scribetur a
Heinricus Loricus in perpetua
sui memoriam flo 90.

Simplicitas rectitudinis tuorum me CHRISTE agnoscit
Psalm. 25.

ἀλήθειαν ἀντιὸν ἐν ἡμῖν ἀληθεία σου. ὁ λόγος ὁ
σοὺ ἀληθεία ἐστίν. Ιωαν. 17.

Scriptum manu M. B.
Sardi Winteni An.
90.

Consilium foelix, occasio
 fausta, bonusq;
 Exitus, Unius sunt tria
 dona DEI.

Donatiss. Iuveni.
 dn. Christophoro
 Volckman Wirber
 gam reuerendo,
 m. c. s. Andreas
 Baudissus, E. L. D.
 Lignity. An 1559
 VIII Nouemb.

18
PATENTIA VINCIT OMNIA.
Nobile vincendi genus est patientia, vincit
Cui patitur, si vis vincere discas pati.

Hac pio & doctiss: Iuveni dno
Christophoro Volckmanno
iam Witeberga discessuro
scribebat Andreas stren-
behms Joachimicus,
anno 90.

Noli abduci blanditijs, nec seduci
 flagitijs, nec frangi iniurijs. To-
 ta anima, toto corde, tota virtute
 est diligere.

בְּאַלְמָנָה

S. manu Frederici
 Francisci V. M. S. L.

Homerus
Iliados E.

182

ἄλλος ἀναθρόν τοδοντοπαρὶν ἔς κοίρατος ἔσω.
Aulios imperitare malum est, Rex unicus esto.

Hæc eruditione, omniq̄ virtutum
genere præstanti, Bno Chri-
stophoro Volckmanno S.
Theologie, et liberalium
studioso scribebat in sui
memoriam Johannes Gorn-
tæx. patrueij, et amic
suo plurimum dilecto
Gorbilcij 5 Aprilis A^o
1591.

Dictum Psalmi 31.

Meque meamque animam simul
cum corpore totum
Compendo manibus Christi
benigne tu
Et quia me sacro redemisti sanguine
saluum
Fac facias uerax nam solus
se Deus.

Optimarum artium atque
disciplinarum sacre
tenique Theologiae stu-
dioso On: Christophoro
Volckmanno in Sui-
ngriam scriptis
rob. Lotzig pastor
o Tizini Martomae

Hæc Vita præterquam quod multis
 miserijs exposita est, nihil habet
 tristius, quam quod mortem sit certiss.
 diem mortis incertissimum. Sed oia
 supanda sunt, aut animi fortitudine,
 aut amicorum alloqis. Nullum enim
 in dolore remedium presentius, quam
 curas æstusque animi in amicorum
 sinum effundere, quorum & consolatio
 & communis dolor, maximam mali
 partem tollit. CHILON.

Ornatiss. & doctiss. Inuicem
 dno Christophoro Volck
 maximo Lignicensi S. M. C. C.
 Philadelph. Græc. & Lat. seruo.
 Zacharias Ludouicus. Witel.
 25. Martij. Anni supra
 sexcentisimam nonagesimam

Dulcia non meminit, qui non gustat
Et amara.

SPES MEA CHRISTVS

Hæc ornatiss. & Docto J.
venj, Dno Christophoro
Volckman Brunsvicæ se-
bebat M. Wendeling
Genæ Heidelbergens.
lating. 14 Novemb. Anno.

Simūs fideles Pomino, &
 modum adhibeamus, ne
 rigore nimio prodaus huius
 q̄s servatus cupit dōm
 q̄m Arundinem communem
 tam non confingit, neq̄
 huius fumigans exhaquet.

Deus est causa principaliter
 Medicus ministratiter
 Medicina Instructatiter Sana-
 tionis.

Ioach. Bandiss
 Doct. M. P. Ste.
 Log. medicus
 Scribebat A. g.
 + A. g.

Virgil.

185

Discite iustitiam moniti et non
temerere Deos.

Gregorius Bersmanus
scribebat Seruaste

A. D. XVII. mens.

IXbr. Iuliani anno

M. D. XII.

186
Verbo inherendum.
Verba Dei res sunt,
Dei dicere et facere

Augusti:
Occultari veritas ad tem-
pus, vinci non potest,
Florere ad tempus ini-
quitas, permanere non potest.
Nobis igitur sperare super
iniquitatem sed diligere et
defendere veritatem.

Scribitur Michael
Hermannus Dia-
conus ad S. Mariae
Magdal: A^o 90
1 Augusti

RKps. Nr. 443.

R. 193.

ym

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.